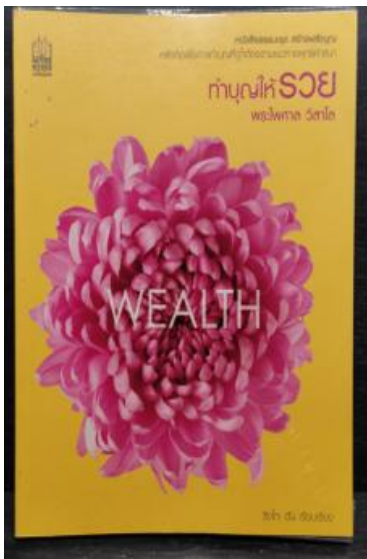

บทวิจารณ์หนังสือเรื่อง ทำบุญให้ รวย
เขียนโดย พระไพศาล วิสาโล
Book Review : Make Merit to Get Rich
Written by Venerable Paisal Visalo

ณัฐฐา สุภาอุทก
Nattha Suphautok
นักวิชาการอิสระ
Independent Scholar
พนมนคร มีรাকা
Phanomnakorn Meeraka
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Faculty of Education,
Mahamakut Buddhist University
E-mail: nattha.sup@student.mbu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) : 1 มกราคม 2569

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 29 มิถุนายน 2569

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 29 มิถุนายน 2569

บทคัดย่อ

บทวิจารณ์หนังสือเรื่อง ทำบุญให้รวย เขียนโดย พระไพศาล วิสาโล มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สาระสำคัญ แนวคิด จุดเด่น ข้อสังเกต และคุณค่าของหนังสือในมิติทางพระพุทธศาสนา วิชาการ และการประยุกต์ใช้ในสังคมร่วมสมัย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา จากแนวคิดและหลักธรรมที่ปรากฏในหนังสือ ร่วมกับการพิจารณาตามหลักพระพุทธศาสนา ผลการวิจารณ์พบว่า หนังสือได้นำเสนอความหมายของ “การทำบุญ” ในมุมมองที่สอดคล้องกับหลักพระพุทธศาสนา โดยอธิบายว่าความมั่งคั่งที่แท้จริงมิได้หมายถึงความร่ำรวยทางวัตถุเพียงอย่างเดียว หากแต่เกิดจากการสั่งสมคุณงามความดี การดำเนินชีวิตด้วยศีลธรรม ปัญญา ความขยัน ความซื่อสัตย์ และการพัฒนาจิตใจ ซึ่งเป็นรากฐานของความสุขและความเจริญที่ยั่งยืน นอกจากนี้หนังสือยังมีจุดเด่นด้านการใช้ภาษาที่เรียบง่าย เข้าใจง่าย ยกตัวอย่างจากชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงหลักธรรมกับบริบทของสังคมปัจจุบัน ทำให้ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริง แม้ว่าจะสามารถเพิ่มเติมการอ้างอิงพระไตรปิฎกและการอธิบายหลักธรรมในเชิงลึกได้มากขึ้น แต่โดยภาพรวมหนังสือถือเป็นงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาร่วมสมัยที่มีคุณค่า สามารถใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนด้าน

พระพุทธศาสนา จริยธรรม และสังคมศึกษา ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมและคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: การทำบุญ, พระไพศาล วิสาโล, พุทธจริยธรรม, บทวิจารณ์หนังสือ

ABSTRACT

This book review examines *Make Merit to Get Rich* written by Venerable Paisal Visalo. Its objective is to analyze the book's core ideas, strengths, observations, and academic and social contributions from the perspectives of Buddhist studies and contemporary applications. The review employs content analysis based on the book's arguments together with fundamental Buddhist principles. The findings indicate that the book presents the concept of merit-making in accordance with Buddhist teachings by emphasizing that genuine prosperity is not merely material wealth but the result of cultivating wholesome actions, moral conduct, wisdom, diligence, honesty, and inner spiritual development. Such qualities constitute the foundation of lasting happiness and sustainable well-being. The book is distinguished by its clear and accessible language, practical examples, and effective integration of Buddhist teachings with everyday life, enabling readers to apply its principles in contemporary society. Although the inclusion of more explicit references to the Pāli Canon and deeper doctrinal discussions would further strengthen its academic value, the book remains a valuable contemporary Buddhist publication. It serves as an appropriate resource for teaching and learning in Buddhist studies, ethics, and social studies, while also providing practical guidance for moral development and the enhancement of individual and social well-being.

Keywords: Merit-making, Venerable Paisal Visalo, Buddhist Ethics, Book Review

1. บทนำ

หนังสือ “ทำบุญให้รวย” (*Make Merit to Get Rich*) เป็นหนึ่งในหนังสือธรรมะชุด “สร้างพลังบุญ” ซึ่งจัดพิมพ์โดยบริษัท เนชั่น อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล เอ็ดดูเทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) ด้วยความมุ่งหมายที่จะเผยแพร่หลักคิดเกี่ยวกับการทำบุญที่ถูกต้องตามแนวทางพระพุทธศาสนาแก่พุทธศาสนิกชนและผู้อ่านทั่วไป โดยเน้นการสร้าง ความเข้าใจว่าการทำบุญมิใช่เป็นเพียงพิธีกรรมหรือความเชื่อเพื่อหวังผลทางวัตถุเท่านั้น หากแต่เป็นกระบวนการพัฒนาจิตใจและการสั่งสมคุณงามความดีตามหลักพระธรรมคำสอน ทั้งนี้ สำนักพิมพ์ได้รับความเมตตาจาก พระไพศาล วิสาโล พระภิกษุผู้ทรงคุณธรรมและเป็นนักคิดด้านพระพุทธศาสนาที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ในการให้ข้อมูล ตรวจสอบ และกลั่นกรองความถูกต้องของเนื้อหา จนทำให้หนังสือชุดนี้มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านหลักธรรมและการสื่อสารแก่ผู้อ่านได้อย่างเหมาะสม

หนังสือเล่มนี้จึงมิได้เป็นเพียงหนังสือธรรมะเพื่อการอ่านทั่วไป แต่เป็นเสมือน ธรรมบรรณาการ ที่มุ่งสร้างความเบิกบาน สว่างไสว และความเจริญงอกงามทางจิตใจแก่ผู้อ่านทุกระดับ อีกทั้งยังเป็นการน้อมถวาย เป็นพุทธบูชาแด่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงค้นพบและประกาศพระธรรมอันเป็นประโยชน์แก่สรรพสัตว์ หนังสือพยายามอธิบายความหมายของ "การทำบุญ" ให้สอดคล้องกับหลักพระพุทธศาสนา โดยชี้ให้เห็นว่าความมั่งคั่งที่แท้จริงมิได้จำกัดอยู่เพียงทรัพย์สินภายนอก แต่ครอบคลุมถึงความมั่งคั่งทางคุณธรรม ความสุขภายใน และการดำเนินชีวิตด้วยปัญญา ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

สำหรับข้อมูลทางบรรณานุกรม หนังสือมีชื่อว่า ทำบุญให้รวย (Make Merit to Get Rich) เขียนโดย พระไพศาล วิสาโล จัดพิมพ์โดย บริษัท เนชั่น อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล เอ็ดดูเทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2552 มีความยาวประมาณ 128 หน้า จัดอยู่ในประเภทหนังสือด้าน จิตวิทยา จริยธรรม และการสื่อสารทางศาสนา เนื้อหามีลักษณะกระชับ เข้าใจง่าย และสามารถประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน จึงเหมาะสำหรับใช้เป็นเอกสารประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาศาสนา จริยธรรม และสังคมศึกษา ตลอดจนเป็นหนังสืออ่านเสริมสำหรับประชาชนทั่วไปที่สนใจศึกษาหลักธรรมและการดำเนินชีวิตตามแนวทางพระพุทธศาสนา

2. สาระสำคัญของเนื้อหา

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่ให้ความสำคัญในเรื่องของเหตุและผลกรรมและผลของกรรมไม่ว่าจะเป็นคนรวยระดับบอภิมหารวยอย่างอนาถปิณฑิกเศรษฐีหรือผู้เลิศทางลาภอย่างเช่นพระสิวลี หรือกรณีของพระอนุรุทธะ ผู้ไม่เคยพบคำว่า "ไม่มี" หรือเรื่องราวความมั่งคั่งร่ำรวยของบุคคล อื่นๆ อีกมากมายก็ตาม ท่านเหล่านั้นย่อมไม่ได้ร่ำรวยหรือมีลาภเพียงเพราะความบังเอิญ ทุกเรื่องราวล้วนตั้งต้นมาแต่เหตุทั้งสิ้นในทางพุทธศาสนา มูลเหตุเบื้องต้นอันเป็นที่มาแห่งโภคทรัพย์คือ บุญจากทานซึ่งบุคคลทำไว้ดีแล้วนั่นเองชาติที่แล้วหากทำบุญทำทานมามาก ชาตินี้จึงเกิดมาในครอบครัว ที่มีฐานะดี เป็นอยู่สุขสบายชาติที่แล้วหากช่วยเหลือคนอื่นไว้เยอะ ชาตินี้เมื่อทำกิจการใดใด ก็มีคนสงเคราะห์อุปถัมภ์มากมายคนที่เคยไปโกงคนอื่นมา เมื่อทำมาหากินอะไร ก็ถูกเขาโกง ถูกเขาปล้น เรียกว่า ทำมาค้าไม่ขึ้น หรือทำอะไรก็ไม่รวย บางคนหาทรัพย์มาง่าย แต่ก็ถูกโกงไปง่ายบางคนทำงานอย่างยากลำบากกว่าจะได้เงินมา เนื่องจากชาติที่แล้วไม่เคยทำบุญ อาจไม่เคยขโมยใคร แต่ก็ไม่รู้จักเอื้อเพื่อแผ่เลยทำมาหากินอย่างยากลำบากอย่างไรก็ดี พระพุทธเจ้าให้ความสำคัญกับกรรมปัจจุบันมากกว่ากรรมในอดีต เราจึงควรให้ความสำคัญกับการกระทำในชาตินี้มากกว่ามัวคิดถึงแต่อดีตชาติ เราควรพิจารณาว่าเราใช้เงินอย่างไรในชาตินี้ เราก่อกรรมใดที่เป็นกุศลหรืออกุศลบ้าง ถึงเป็นผู้ที่มีทรัพย์ติดตัวมามาก หากชาตินี้ ชาติศีล ชาติปัญญาใช้เงินในทางไม่ถูกไม่ควร สักวันเงินก็ต้องหมดไป

3. จุดเด่นของหนังสือ

เปลี่ยนมุมมองเรื่องการทำบุญหนังสือไม่ได้มองบุญเป็นเพียงแค่การ “ใส่บาตร” หรือ “ถวายสังฆทาน” แต่เสนอให้เห็นว่าการทำความดีในชีวิตประจำวัน เช่น การให้อภัย การเสียสละ การแบ่งปัน ก็ถือ

เป็นการทำบุญโยงบุญเข้ากับความร่ำรวยอย่างมีธรรม ผู้เขียนอธิบายว่า ความร่ำรวยที่แท้จริงเกิดจากการทำบุญที่ถูกต้อง เช่น การใช้สติปัญญา ความขยัน ความซื่อสัตย์ ซึ่งเป็น “บุญทางใจ” ที่นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางวัตถุและจิตใจภาษาที่อ่านง่าย เข้าใจง่ายเนื้อหาถูกถ่ายทอดด้วยภาษาที่เรียบง่าย มีตัวอย่างเปรียบเทียบจากชีวิตจริง ทำให้ผู้อ่านทุกวัยสามารถเข้าถึงแนวคิดธรรมะได้ง่ายขึ้นเน้นการปฏิบัติในชีวิตจริง หนังสือไม่ได้เน้นแค่แนวคิดเชิงทฤษฎี แต่แนะนำวิธีปฏิบัติที่ง่าย ๆ ที่ผู้อ่านสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อสร้าง “บุญ” ที่แท้จริงเชื่อมโยงธรรมะกับชีวิตยุคใหม่เหมาะกับคนรุ่นใหม่ที่ยากเข้าใจธรรมะในมุมที่ไม่ล้ำสมัย เช่น การใช้บุญในการบริหารธุรกิจ การทำงาน หรือการแก้ปัญหาชีวิต

หากคุณกำลังมองหาหนังสือธรรมะที่ไม่เน้นพิธีกรรม แต่เน้นการทำความดีในชีวิตจริง หนังสือเล่มนี้นับว่าเป็นแนวทางที่ดีในการ “ทำบุญให้รวย” ทั้งทางกาย ใจ และปัญญา.

4. จุดที่ควรปรับปรุง

เนื้อหาค่อนข้างเบาบางในเชิงลึกหนังสือเน้นให้เข้าใจง่าย จึงมีการตัดทอนเนื้อหาธรรมะเชิงลึกหรือรายละเอียดบางส่วนที่น่าสนใจสำหรับผู้อ่านที่ต้องการศึกษาธรรมะระดับกลางหรือสูงขึ้นเน้น “แนวคิด” มากกว่า “หลักฐานจากพระไตรปิฎก” หลายแนวคิดในหนังสืออาจไม่มีการอ้างอิงตรงจากพระไตรปิฎกหรือหลักธรรมดั้งเดิมชัดเจน ทำให้บางผู้อ่านที่ต้องการข้อมูลที่มีรากฐานในพุทธวจนะโดยตรง อาจรู้สึกว่ามีน้ำหนักแน่นพอคำว่า “รวย” อาจทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนชื่อหนังสือมีคำว่า “รวย” ซึ่งอาจทำให้บางคนเข้าใจว่าเป็นหนังสือที่สอนวิธี “ทำบุญเพื่อหวังผล” ในทางวัตถุ แทนที่จะเน้น “ความมั่งคั่งทางจิตใจ” หรือความรวยที่เกิดจากการมีธรรมะมีลักษณะซ้ำกับงานเขียนก่อนหน้าของผู้เขียนบางตอนมีเนื้อหาคล้ายคลึงกับหนังสือเล่มอื่นของ ว.วชิรเมธี ซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านที่เคยอ่านผลงานท่านมาก่อนรู้สึกว่ามีเนื้อหาใหม่มากนักไม่มีกรณีศึกษาเชิงประจักษ์หนังสือเน้นเรื่องเล่า แนวคิด และข้อธรรมมากกว่าการนำกรณีจริงจากชีวิตคน หรือธุรกิจ ที่ “ทำบุญแล้วประสบความสำเร็จ” มาเป็นตัวอย่างที่จับต้องได้เพิ่มการอ้างอิงพระไตรปิฎกหรือพระคัมภีร์ชัดเจนมากขึ้นขยายความแนวคิด “บุญ” ให้ลึกขึ้น เช่น แยกเป็นบุญ 10 ประการ หรืออธิบายกรรมเชิงระบบ พิจารณาเปลี่ยนชื่อหรือทำคำนำให้ชัดเจนว่า “รวย” ในที่นี้หมายถึงอะไร เพื่อไม่ให้เข้าใจผิดใส่กรณีศึกษาหรือเรื่องราวจากชีวิตจริงของคน ที่ “ทำบุญถูกทางแล้วรวยทั้งใจและชีวิต” หากมีเป้าหมายเพื่อขยายกลุ่มผู้อ่านให้ลึกขึ้น หรือให้หนังสือเป็นคู่มือชีวิตอย่างแท้จริง การปรับปรุงในประเด็นข้างต้นจะช่วยให้ “ทำบุญให้รวย” มีความสมดุลระหว่างความเข้าใจง่ายและความลึกซึ้งทางธรรมมากยิ่งขึ้น.

5. ความสำคัญในเชิงวิชาการและสังคม

หนังสือนี้เป็นสื่อธรรมะร่วมสมัยที่แปลงแนวคิดทางพุทธศาสนาให้อ่านง่าย หนังสือเล่มนี้ช่วย “ถอดรหัส” แนวคิดเรื่องบุญ-กรรม-การปฏิบัติธรรม ให้ง่ายต่อการเข้าถึงสำหรับคนรุ่นใหม่ ซึ่งถือเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงสื่อสารมวลชนที่มีประสิทธิภาพเป็นตัวอย่างของงานธรรมะเชิงพัฒนาสังคม (Engaged Buddhism) ที่พยายามอธิบายว่า “ธรรมะอยู่ในชีวิตประจำวันได้เป็นแหล่งศึกษาด้านจิตวิทยาและจริยธรรมในพุทธศาสนาหนังสือแสดงให้เห็นว่าแนวคิดเรื่องบุญสัมพันธ์กับพฤติกรรม ความคิด การใช้ชีวิตอย่างมีเป้าหมาย

และจริยธรรมของมนุษย์เหมาะใช้เป็นกรณีศึกษาในวิชาด้านพุทธจิตวิทยา จริยธรรม หรือการสื่อสารทางศาสนาส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมหนังสือชี้ให้เห็นว่า “ความร่ำรวย” ไม่ได้เกิดจากโชคชะตา แต่จากความดี ความขยัน ความมีวินัย และการทำบุญที่ถูกต้อง ซึ่งปลูกฝังค่านิยมเชิงบวกแก่สังคมตอบโจทย์สังคมไทยที่ศรัทธาแต่ขาดความเข้าใจหนังสือช่วย “สะกิดเตือน” คนไทยที่มีศรัทธาในศาสนาให้กลับมามองที่แก่น ไม่ใช่เปลือก เช่น การทำบุญเพื่อแลกเปลี่ยนผลตอบแทน vs. การทำบุญเพื่อพัฒนาตนเอง

6. บทสรุป

หนังสือ “ทำบุญให้รวย” เป็นงานเขียนที่มีคุณค่าอย่างยิ่งทั้งในเชิงวิชาการและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยผู้เขียนได้นำเสนอหลักการเกี่ยวกับการทำบุญในมุมมองที่สอดคล้องกับพระพุทธศาสนา อธิบายให้เห็นว่าความมั่งคั่งที่แท้จริงมิได้หมายถึงทรัพย์สินหรือความสำเร็จทางวัตถุเพียงอย่างเดียว หากแต่เกิดจากการสั่งสมคุณงามความดี การพัฒนาจิตใจ และการดำเนินชีวิตด้วยศีลธรรมและปัญญา เนื้อหาของหนังสือมีความกระชับ เข้าใจง่าย และเชื่อมโยงหลักการกับบริบทของสังคมร่วมสมัยได้อย่างเหมาะสม จึงนับเป็นงานเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่ช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการทำบุญได้อย่างถูกต้อง และสร้างสรรค์

ในด้านการศึกษาและสังคม หนังสือเล่มนี้สามารถใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาศาสนา จริยธรรม และสังคมศึกษา ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมและการดำเนินชีวิตของประชาชนทั่วไปได้เป็นอย่างดี เนื้อหาช่วยปรับมุมมองเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง “การทำบุญ” กับ “ความเจริญ” ให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุและผลตามหลักพระพุทธศาสนา ส่งเสริมให้ผู้อ่านเห็นคุณค่าของการสร้าง ความดี ความเสียสละ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่ความสุข ความมั่นคงทางจิตใจ และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณธรรมและยั่งยืน

บรรณานุกรม

พระไพศาล วิสาโล. (2552). *ทำบุญให้ รวย*. เนชั่น อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล เอ็ดดูเนชันแนล.